

GAZETA LWOWSKA.

We Srode

N^{ro}. 95.

22. Sierpnia 1821.

Wiadomości krajowe.

Z Wiedni d. 11. Sierpnia. — Jego Cesarzka Mość raczył, JX. Biskupowi Lajbachskiemu, Augustynowi Gruberowi nadadź godność C. K. Rady tajnego w którynto charakterze złożył tenże przysięgę na d. 14. Czerwca w ręce tamecznego Gubernatora Hrabiego Sweerts-Sporka.

Dzień 25. Lipca b. r. oznaczony iest w rocznikach Austriackiego banku dniem największy uroczystości dla wdzięcznego wspomnienia za wyszczególniającą łaskę naszego N. Monarchy, i ku zaszczytowi instytutu bankowego. Jego Cesarzka Mość, ustaliwszy instytut bankowy patentem z d. 1. Czerwca 1816 i nadawszy temu w d. 15. Lipca 1817 dla szczęśliwego onegoż postępu potrzebne przywileje, raczył na pokorne prośby Gubernatora Banku Hrabiego Ditrichsteina położyć węgielny kamień do nowéj budowy tegoż banku. Jego Cesarzowicowska Mość Kardynał i Xiąże Arcybiskup Ołomuniecki poświęcał miejsce; uroczystość tę raczyli zaszczyścić obecnością swoją wszystkie Członki Najjaśniejszey Cesarzkiej rodziny.

W rozpoczętej budowie banku, położonej przy ulicy zwanej Szenkenstrasse, w mieście, kamień ten wystawiony był w środkowej framudze, przeznaczonego na schowanie zapasów srebra bankowego, obszernego miejsca, które na uroczystość tę stosownie ubrano i kołbiercami wyłożono.

O godzinie 10 rano przybyli NN. Cesarstwo w towarzystwie Jego Cesarzowicowskiej Mości Następcy Tronu i wszystkich obecnych Arcy-Xiążąt i Arcy-Xiężniczek i Jego Królewicowskiej Mości Xięcia Leopolda Salernoi; w bramie zajezdnej przyjęci przez Gubernatora banku jego zastępcy i wszystkich Dyrektorów, zaprowadzeni zostali w lewe podwozje. Tu leżały wszystkie plany budowy do oglądania, wraz z temi przedmioty, które złożone bydź miały przy założeniu kamienia, mianowicie: medale złote z wyobrażeniem Zbawiciela ołtarowane w tym celu przez miasto Wie-

deń, iak i owe ze srebra które wybito na pamiątkę szczęśliwego powrotu N. Pana w roku 1814; medale małe i wielkie, złote i srebrne wybite przez bank ku pamiątce uroczystości dnia tego, na których z iedney strony widać facyiatę budowy, na drugiej stronie napis: *Franz, Kaiser von Oesterreich, legte den Grundstein zu diesem Gebäude MDCCCXXI*, (Franciszek, Cesarz Austrii położył kamień węgielny do tej budowy MDCCCXXI), tudzież pieniądze srebrne i złote bite w roku 1821 a będące w obiegu, tudzież z siedmiu oddziałów assygnacy bankowych, z każdego gatunku iednę sztukę, exemplarz statutu bankowego, prawidła, ostatni spis wszystkich akcyjonistów bankowych pisany na pergaminie, spis terażniejszych Dyrektorów, Cenzorów wydziału eskomptowego, i sta członków tegorocznego wydziału bankowego, stan urzędników, i nakoniec lista tych, którzy ustanowieni są przy dorozrze budowania.

Po oglądaniu wszystkich przez NN. Cesarstwa, udał się orszak cały do skarbcu; narzędzia budownictwa niesli, budowniczy Moreau, tegoż inspektor budowli i Koch budowniczy nadworny i Rządowy; a inne przedmioty mające bydź złożone w kamieniu węgielnym trzey wyższych urzędników banku. Do tych przyłączyła się cała Dyrekcya, Zastępca Dyrektora, Kawaler Steiner, i Gubernator banku; poczem następowali NN. Cesarstwo, Następca Tronu, wszyscy Arcy-Xiążęta i Arcy-Xiężniczki, Xiąże Leopold i wysocy Urzędnicy krajowi.

Na wstępie do skarbcu, w którym zebrani byli Cenzorowie banku i imi zaproszeni goście, przyjmował NN. Cesarstwa Arcy-Xiąże Kardynał wraz z dwoma assystującymi Prafatami, tutejszym Szufraganem Mateuszem Steindl, Archydyakonem Ołomunieckim Janem Nepom. Hrabią Sereni i assystującym duchowieństwem; po zajęciu miejsc, Gubernator banku miał do N. Pana stosownie do okoliczności mówę, na którą N. Monarcha raczył łaskawie odpowiedzieć; poczem Gubernator przeczytał akt założenia kamienia węgielnego, który podpisać raczyli nappierwey NN. Cesarstwo potem Nastę-

ca Tronu, Arcy-Xiążeta, Arcy-Xięźniczki i Xiąże Leopold, a na końcu Gubernator banku tegoż Zastępca i dwaj Dyrektorowie.

Po modlitwie odprawionéj przez Arcy-Xięcia Kardynała, Sekretarz jeneralny banku podał N. Panu puszkę kruszczową, w którą Monarcha podane sobie przez Gubernatora banku pieniądze i dokumenta włożył, poczem takowa zamknięta, i w kamień w puszczonej została, na którym budowniczy Dwora i Rządu, Koch położył kamień z napisem dnia i roku.

Tu Arcy-Xiąże Kardynał będący na czele duchowienstwa rozpoczął uroczyste poświęcenie kamienia węgielnego, po skończeniu tego obrzędu zajął się Arcy-Xiąże Kardynał i Arcybiskup koło w murowania kamienia, narzuciwszy zwyczajnym sposobem wapna i uderzywszy po trzykroć młotkiem. Poczem Gubernator banku podał N. Panu młotek i kielnię, dla dopełnienia podobnego aktu, który powtórzyła N. Pani wszystkie dostoje osoby i nakoniec Gubernator banku i jego Zastępca.

Poczem Gubernator podał NN. Cesarstwu i obecnym wielkie złote medale; Arcy-Xiąże Arcybiskup odśpiewał Te Deum; i udzielał całemu zgromadzeniu błogosławieństwa.

NN. Cesarstwo udali się tąż samą drogą na powrót otoczeni towarzystwem, które ich przyjmowało, a Gubernator, tegoż Zastępca i wszyscy Dyrektorowie odprowadzili ich aż do powozu.

Tak ukończyła się uroczystość, ku szczęściu instytutu bankowego, podczas której Monarcha i Oyciec położył kamień węgielny do swojej budowy, a brat Jego iako Kardynał takową poświęcił.

Naylaskawsze to wyszczególnienie banku Austriackiego, będzie pewną rękomyją nieustannéj Cesarskiej łaski a tąż szczęśliwą wróżbą ciągłej pomysłności instytutu tak silnie ustalającego dobro narodowe.

Wiadomości zagraniczne.

Portugalia Brazylia i Algarbia.

Dziennik Paryzki donosi z Lizbony z d. 14. Lipca: »Admiralicja otrzymała wczoraj rozkazy uzbrojenia w 24 godzinach wojennego bryga, dla przesłania do Rio-de-Janeiro: wiadomości o przybyciu Monarchy; odezwy Stanów i kilka exemplarzów zasad do Konstytucyi zawyrokowanych przez Stany. — Stany uchwalivszy, że osoby z orszaku Królewskiego, którym niewolno było wysieść na ląd, wygładować mogą, atoli pod warunkiem zastawania 20 mil od Lizbony, uwiadomił Rząd na d. 11. Lipca o tem rozporządzeniu nastę-

pujące osoby, mianowicie: Oyca Franciszka Ramon de Goës, Hrabiego Palmella, Hrabiego Paraty, Wice-Hrabiego Villanova da Reinha, Tomasza Antonio de Villanova Portugal, Wice-Hrabiego Mogé, Bernarda Jose de Sousa Cobato, Alinaidę i Jana Seweryna, Macieja da Costa. — Z Kandydatów przełożonych przez Stany Królowi, dla wyboru 8 Radców Stanu, mianował Król Jmć w d. 11. Radcami Stanu następujące osoby: Hrabiego San Payo, Hrabiego Penafiel, Biskupa Vizeu, Jana da Cunha Sotto Major, Józefa Maryię d'Antas Pereira, Jana d'Oliveira, Jana Antoniego Ferreira de Mourra i Józefa de Mello Freire. — Fregatta Lealdade i bryg wojenny Tejo otrzymały rozkaz wyścia pod żagle, dla ścigania korsarzów, którzy się ukazali przy brzegach Portugalskich. — Ostatnie posiedzenia Stanów nie ważnego nie przedstawiają. Wyrok nakładający na przywóz Angielskich sukien cło 30 od sta znacznie mieć swoją moc z d. 1. Sierpnia.

Na kilka dni przed przybyciem Króla do Lizbony głosowano na posiedzeniu Stanów w 30. Lipca nad zdaniem sprawy względem uposażenia Króla i domu Królewskiego. Dla Następcy Tronu i jego Małżonki nic niewyznaczono tymczasowie, ponieważ utrzymywani są ze skarbu Brazylijskiego, i ustanowienie tego uposażenia odłożono aż do ich powrotu do Europy. Dochody domu Braganckiego, wpływające do Skarbu Państwa aż do powrotu zarwiadowcy onychże, który jest nieobecny. Uposażenie Króla ustanowiono na 365 millionów rees (912,500 ZR.). Królowa pozostaje przy dochodach z dóbr swoich. Xiężniczka Maryia Tereza i syn iey (syn Infanta Hiszpańskiego Don Pedro) dopóki onemuż niewyznaczy Hiszpania iia uposażenia, mieć będzie 12 millionów rocznego dochodu (30,000 ZR.) każda z trzech Infantek, córki Króla po 6 millionów rees (15,000 ZR.) Wyznaczenie uposażenia Infantowi Don Miguel iako Rządcy Casa del Infantado zastawiono do woli Króla. Względem uposażenia Infantki wdowy po Xięciu Don Józefie, zasięgnięone dopiero bydz mają wiadomości.

Hiszpania.

Dziennik Quotidienne zawiera z listu prywatnego z Madrytu z d. 19. Lipca co następuje: »Od czasu wyjazdu Króla do wód Salscedońskich klubiści Fontana d'Oro podważaiają zuchwałość i bezwstydnosć swoją przeciwko osobie Królewskiej. Uzuchwała ich próżyczka a wezwanie wydane powtórné do nich przez Władze, aby się do umiarkowańszych powrócili zasad, bardziey ich iesze zapala, ponieważ zdaje się im, iż wyższymi są nad wszel-

ki porządek i ustawy. Słabe środki Naczelnika politycznego, miasto stałego postanowienia, które byłoby dostatecznym dla zamknięcia na zawsze tej iaskini zepsucia i bezbożności, przerażają każdego co tylko zaięty jest utrzymaniem porządku, iakkolwiekby jego zdania były mniej lub więcej konstytucyjne. — Przed kilku dniami Naczelnik polityczny wydał temu klubowi nowy rozkaz, w którym uskarża się na zgubne nauki mówców, na brak uszanowania ku prawom, na zapal z iakim przyymują wnioski przeciwko nietykalności Króla i nakładanie na te szalone mowy, które spowodowały nieraz straszne wypadki skrapiające krwią stolicę. W końcu wyraża, iż, ieżliby w przyszłości wbrew wszystkim ustawom i urzędzeniom, podobne mowy niewano w klubie Fontana d'Oro, użyte wszystkich środków w mocy iego będących na ukaranie winnych. — Rozkaz takowy Naczelnika politycznego przeczytano na zgromadzeniu nadzwyczajnym; ieden z umiarhowskich klubistów, przełożwszy, iż należałoby rozkaz ten wziąć pod rozważę, okrzyknięty został iako naiemnik Władzy Rządowej. Tymczasem pewna, że rozkaz ten nie będzie miał więcej skutków, iak ow z d. 16. Czerwca, w którym podobnie Naczelnik polityczny gróził burzycielom spokoyności przykładnem ukaraniem.

Wielka Brytania i Irlandya.

Gazety Londyńskie z d. 28. Lipca donoszą, że iuż postanowiono, iż Król wydzie do Portsmouth na d. 31. Lipca, aby tam w tym samym dniu wsiadł na okręt do Irlandyi. Jeżli wiatr był dogodny, Król Jegomość stanąć mógł w Holyhead w Sobotę w d. 4. Sierpnia.

Francyja.

D. 31. Lipca przesłane zostało obiedwom Izbowi Poselstwo Królewskie, ogłaszające ukończenie tegorocznego posiedzenia.

D. 30. Lipca dał Król w S. Cloud prywatne posłuchanie P. Ravez Prezydentowi Izby Deputowanych. Poczem przyymował Król Jegomość Xięcia Decazes.

Dalszy ciąg posiedzeń w sprawie spisku Sierpniowego. — Na d. 5. i 6. Czerwca ukończono badanie 182 świadków. Zeznania w tych dniach po większej części złożone przez podofficerów i żołnierzy, nie ważnego nie podawały, i ograniczały się na tem, co ten lub ow powiedział; mając zagraną głowę trunkiem, lub aby wysiść mógł z więzienia. Ponieważ ieden z tych świadków oświadczył, że De-

quevauvilliers dopiero na d. 19. Sierpnia o 11 1/2 godzinie w nocy został uwięziony, postzegł Hrabia Pontecoulant, iż podobnie stało się z Nantilem. Jeneralny Prokurator oświadczył, że dla tego naznaczono poźnię godzinę z iedney strony, aby nie zwrócić uwagi spiskowych z drugiey, by nie naruszać spokoyności publiczney; każde dalsze uwagi nie są w tej mierze potrzebne. Hrabia Pontecoulant odpowiedział, iż zawsze pozostanie szczególną rzeczą, że Policyia woyskowa nakazała areztowania o 9. cywilna zaś o 11. godzinie. Zastrzega sobie, nastawać na to, aby wyswiecono powody tego różnego postępowania; prawdzie Ministeryum publiczne zda się chcieć czynić mu wyrzuty za iego uwagę, lecz ma prawo zapytać się, i sądzi, że uwaga publicznego Ministeryum naruszyła uszanowanie winnego Sądowi. Jeneralny Prokurator usprawiedliwiał czystość zamiarów swoich.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Królestwo Oboiey Sycylii.

Woysko C. Austriackie, stojące na założę w Palermie odprawiło wielkie obroty woienne w d. 9. Lipca na prawym brzegu Oretu. Ze strony morza, z którey flotta Austriacka wysadziła na ląd woysko, przedstawiono zaczępnie działającego nieprzyaciela; inne oddziały z lądu odparły go. — W tym samym dniu przybyły fregaty Królewskie Sirena i Amalia. Na pokładzie tych znajdował się Xiążę Cuto, nowo mianowany Wielkorządca Sycylii. Jego Xiążęca Mość przyięty był ze wszystkimi honorami, i po wykonaniu przyięgi w obecności Kardynała Gravini przystąpił do pełnienia swojego obowiązku. Król Jegomość oświadczył Kardynałowi Gravini w pochlebnych wyrazach zupełne zadowolenie z dotychczasowego zarządu w tak trudnych okolicznościach.

Zjednoczone Niderlandy.

Dziennik rozpraw zawiera z Braxelli z d. 22. Lipca: »Zdaie się, iż odkryto obszerną korespondencję z Paryża, do wydawcy Dziennika »Flambeau«. Ludzie drukarni, gdzie się ow dziennik drukuje, wezwani zostali wczoray przez Sędziego instrukcyjnego do zeznania, o czem w tej mierze się dowiedzieli. Dziennik Vrai Liberal wyszedł znowu dzisiat. Twierdzi on, iż wydano rozkaz uwięzienia Hrabiego de la Fertę, właściciela tegoż dziennika, lecz tenże oddalił się i napisał do Sędziego instrukcyjnego P. Casteel, iż rozpoznawszy dokładniey, przekona się o iego niewinności; i że ieżliby przeciwko wszel-

Kiema oczekiwaniu wytoczono przeciwko niemu sprawę, stawi się niezawodnie swojego czasu. Mówiono zaraz, iż powodem do tych prawnych kroków przeciwko właścicielowi i redaktorowi dziennika *Vrai Liberal*, są ich prywatne korespondencyje z Paryża! Dopoki nie będzie zdięta pieczęć z teraźniejszej drukarni dziennika *Vrai Liberal*, tenże wychodzić będzie u Dekeyna. — Wezwano także do stawienia byłego właściciela tegoż dziennika P. Maubach.

R o s s y i a.

Wychodząca w Odessie Gazeta Francuzka: »*Messenger de la Russie méridionale*« w Nrze 34. z dnia 2/14go Sierpnia zawiera co następuje:

»Okręt, który wczorajszej nocy nadpłynął do zatoki Odessańskiej w Konstantynopolu, ma na pokładzie JW. Barona Strogonowa, Pośta Cesarza Jmci Wszech Rossy.«

Uwiedomienie dla Kupców:

»Zawiadomiamy się kupcy, że embargo, nałożone w Konstantynopolu na okręty przybywające ze zbożem, zniesione zostało, i że Kapitanom okrętowym jest wolno, płynąć do miejsc swojego przeznaczenia.«

Z *Odessy d. 2/14. Sierpnia.* — Dnia wczorajszego o godzinie 11. w nocy przybył tu Baron Strogonoff, wraz ze swoim orszakem, kancelaryją, pocztą, Dragonem (tłómaczem) Frankin i wiela Grekami na dwóch Rossyjskich wojennych i jednym Austriackim okręcie kupieckim. Chociaż W. Porta nie chciała mu udzielić Firmanu, wsiadł on bez takiego na okręt, kazał wywiesić banderę Rossyjską i wypłynął z Konstantynopola w d. 29. Lipca (10. Sierpnia) bez najmniejszej ze strony Turków przeszkody. Dzisiaj opuści on okręt i uda się do miasta, gdzie przygotowano już dla niego mieszkanie, aby przeznaczony czas kwarantanny wysiedziać. Czekają na niego mnóstwo ludu w porcie wykrzykającego ciągle: »Hurrah!« i »Niech żyje Strogonoff, przyjaciel ludzkości, za wszystkie dobrodzieystwa wyświadczone naszym Chrześciańskim współbraciom!« — Nadto wszystkie okręty Greckie znajdujące się w porcie przygotowane są powitać go wystrzałami. — Wyjazd Barona Strogonoffa zatrwożył mocno również Turków, jak i znajdujących się tamże Greków. Przybył z Baronem Strogonoffem okręt, przywiozły z sobą wiadomość, że Grecy pobili znowu flotę Turecką i dziewięć im okrętów zabrali.

Mówią, że czterem Tureckim okrętom udało się tylko z wielką trudnością uciec do Karpathon(?) wyspy blisko Rhodos położoney.

Multany i Wołoszczyzna.

Xiążę Alexander Ypsylanty opuszczając swoje wojsko, wydał do niego następującą odezwę:

R o z k a z D z i e n n y:

»Żołnierze — lecz nie! — nie będę już płamił tego świętego i szanownego imienia, przemawiając do was — trwożliwe kupy ludów!»

«Zdrady i obuda wasza zniewalałamnie, abym was opuścił. Zerwane są na przyszłość wszelkie związki między mną a wami. Głęboko tkwić będzie w duszy moiej hańba, że w wami dowodził! Złamałście swoją przysięgę, zdradziliście Boga, Oyczyznę i mnie w tey samej chwili, gdy z wami zwyciężyć lub zaszczytnie poleść spodziewałem się. Rozpuszczam was. Spieszcie do Turków, iedynych waszego sposobu myślenia godnych przyjaciół! Wyddcie z lasów, opusćcie góry, schronienia waszego tchórzostwa, spieszcie do Turków, całuycie im ręce, zbroszone jeszcze świętą krwią okrutnie zamordowanych Głów naszey Religyi, Patriarchów, Bisłupów i innych niezliczonych waszych niewinnych braci! Tak, spieszcie, i dokupuycie się niewoli życiem waszem, cześć żon i dzieci waszych!»

»Wy zaś, Cienie prawdziwych Greków, świętego korpusu, coście polegli zdradą, jako ofiary za dobro Oyczyzny waszey, przyimicie przez mnie dzięki waszych rodaków. Niedługo — s instawiony będzie pomnik, dla uwiecznienia imion waszych!»

»Ognistemi charakterami wypiętnowane są w serca moiem imiona wszystkich przyjaciół, którzy mi do końca wierność i szczery sposób myślenia dochowali. — Wspomnienie ich będzie zawsze ożywym napojem dla duszy moiej!»

»Lecz nienawiści ludzi, zemście prawu, przekłętwnu swoich rodaków oddać wiarobonnego zdraycę Kaminara Sawę, i owych zbiegów i sprawców powszechney nieczki i zbiegostwa: Duka Konstantino, Bazylego Barla, Jerzego Manos z Faarn, Jerzego Suzzo z Fanaru, i niegodnego Mikolajia Skuffo.«

»Odiąłem także stopień, służący Bazylemu Karawii pomiędzy moimi towarzyszymi brojni, z powodu niepostuszeństwa i nieprzystoynego postępowania.«

»W Rimniku d. 3. Czerwca 1821.«

»Alexander Ypsylanty.«